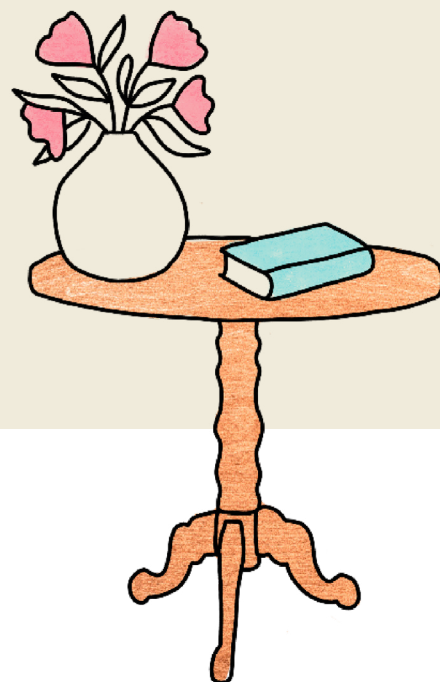

זיכרון
בסלון

איך צושים זיכרון קסאון?

מדריך למורה

*מיועד למורים בעל-יסודי

זיכרון בסלון - למה בכלל?

מי אנחנו?

'זיכרון בסלון' היא מסורת יהודית וישראלית, שנולדה מתוך צורך לחדש את הדרך שבה אנו זוכרים את השואה. היוזמה החלה בשנת 2011, כשקבוצת חברים בחרה להתכנס בסלון ביתם בערב יום השואה. מטרתם הייתה להתרחק מהתחושה המרוחקת של הטקסים הממלכתיים ומהבידוד שמלווה צפייה בטלוויזיה. מאז הפך 'זיכרון בסלון' למפגש אנושי, התכנסות אינטימית, משמעותית וקהילתית, שבה אנשים מכל קצוות החברה הישראלית יכולים לשתף, להקשיב וליצור יחד זיכרון אישי וקולקטיבי.

למה "זיכרון בסלון"?

'זיכרון בסלון' מבקש לחבר את זיכרון השואה אל חיינו העכשוויים, בדרך שמזמינה שיח אישי ועמוק. כאשר העדויות החיות של השורדים הולכות ופוחתות, האחריות לזכור ולהעביר את הלפיד לדורות הבאים עוברת אלינו - כחלק ממסורת חיה, משפחתית וקהילתית.

מפגש זיכרון מורכב משלושה חלקים המשתתפים לעבור מסע בזמן -

עבר - הווה-עתיד:

☑ **עדות חיה או מוקלטת:** שמיעת סיפור אישי של ניצול שואה, דור שני או שלישי, או שימוש בעדות מוקלטת וכתובה.

☑ **חיבור אומנותי:** שירה, נגינה או קטע אומנותי היוצרים תחושה של ביחד והתכנסות מרגשת.

☑ **דיון פתוח:** שיח משמעותי המאפשר לכל משתתף להביע את תחושותיו ומחשבותיו על לקחי השואה והחיבור אל ההווה והעתיד.

למה "זיכרון בסלון" בבתי ספר?

בתי הספר הם מרחב חינוכי וחברתי מרכזי, שבו מתעצבת זהותם של הדורות הצעירים. הכנסת 'זיכרון בסלון' לבתי הספר מאפשרת לתלמידים ולהוריהם לקחת חלק פעיל בזיכרון השואה, תוך יצירת חיבור אישי, משפחתי וקהילתי.

יוזמה זו מאפשרת:

☑ **טיפוח זיכרון פעיל:** התלמידים הופכים משומעים פאסיביים לשגרירים פעילים של זיכרון השואה.

☑ **חיבור בין דורי:** חיזוק הקשר בין הדור הצעיר למורשתם המשפחתית והלאומית.

☑ **יצירת משמעות אישית:** הפיכת הזיכרון לאירוע מרגש ואינטימי, בלתי פורמלי וקהילתי. מפגש השונה באופיו מטקסים בית-ספריים רשמיים.

מה המדריך שלנו מציע?

המדריך זה הוא כלי מעשי שילווה אתכם לאורך תכנון וביצוע של מפגש "זיכרון בסלון".

הוא נועד לתת מענה לכל שלב בארגון ולשתף את התלמידים:

☑ הכנת האווירה והסביבה הפיזית.

☑ חיבור עם אנשי עדות או תוכן חלופי.

☑ ניהול המפגש עצמו, הכולל עדות, חלק אומנותי ודיון משמעותי.

'זיכרון בסלון' אינו רק פרויקט; זו אחריות משותפת, הזדמנות לחבר את קהילת בית הספר וליצור מסורת חדשה ומשמעותית שמבטיחה שהשואה והלקחים ממנה ימשיכו ללוות אותנו - היום ובעתיד.

מערך פתיחה - הצגת פרויקט זיכרון בסלון לכיתה

*צריך להתקיים כחודש לפני יום הזיכרון לשואה ולגבורה.

מטרות:

- יצירת שיח סביב החשיבות של זיכרון השואה.
- הצגת הפרויקט "זיכרון בסלון" לתלמידים בכיתה ולעורר מוטיבציה לקחת חלק בפרויקט.

חלק 1: פתיחה (10 דקות)

1. שיח פתיחה - "האם אנחנו זוכרים את השואה?"

- פותחים בסבב קצר בכיתה ושואלים: "האם אנחנו זוכרים את השואה?"
- התלמידים משתפים בתשובות קצרות (2-3 מילים).

2. פעילות בזוגות - "זיכרון ילדות מוקדם"

- כל תלמיד משתף את בן זוגו בזיכרון הילדות הכי מוקדם שהוא זוכר.
- מנחים אותם לשים לב לאופי הזיכרונות: האם מדובר בחוויה, תחושה, או אירוע משמעותי.
- חזרה למליאה: מה משותף לזיכרונות שלנו? מדוע דברים מסוימים נחרטים בזיכרון?

3. שאלה לדין:

- "איך זוכרים משהו שלא קרה לנו ולא חווינו?"
- מזמינים את התלמידים להביע דעות (כלי לדמיון, סיפורים שעוברים במשפחה, סרטים, עדויות).

חלק 2: חשיבה על זיכרון השואה (10 דקות)

1. כתיבה אישית - למה חשוב לזכור את השואה?

- כל תלמיד מקבל פתק וכותב במילה או שתיים: למה לדעתו חשוב לזכור את השואה?
- מניחים את הפתקים על לוח או קיר ומקריאים חלק מהם בקול רם.
- מסכמים בכך שהזיכרון הוא כלי משמעותי לשימור הזהות והערכים שלנו. לכן, חשוב לזכור את השואה
- כחלק משמעותי מההיסטוריה של העם שלנו. השואה היא סיפור של כל העם היהודי.
- חשוב שתוסיפו גם את ה"אני מאמין" שלכם - למה חשוב לכם לזכור?

חלק 3: הצגת הפרויקט - "זיכרון בסלון" (10 דקות)

1. הצגת המיזם:

- מסבירים שהתלמידים יוכלו לקחת אחריות על זיכרון השואה באופן משמעותי דרך פרויקט "זיכרון בסלון".
- מתארים את מטרת הפרויקט: לאפשר קיום מפגש אינטימי ומעורר השראה שבו משתפים בסיפור אישי, עורכים דיון ומשאירים מקום למעגל שיח פתוח.

2. מספרים את הסיפור של זיכרון בסלון - איך הכל התחיל?:

ערב אחד עדי אלטשולר נוסעת באוטו ושומעת שירים עצובים ברדיו, היא מתקשרת אל אמא שלה ושואלת אם היה פיגוע? אמא שלה מספרת לה שזה ערב יום השואה ובעצם עדי שכחה. עדי מצטרפת אל אמא שלה לטקס המרכזי בעיר. היא נכנסה ורואה שהגיל הממוצע הוא 60. היא שואלת את עצמה איפה החברים שלה והאנשים בגילה באותו הערב? לאחר שיצאה מהטקס, היא שומעת צעקה מאחד הבתים, מרימה את הראש ורואה חבר'ה שרואים ליגת האלופות. עדי מבינה שאולי הבעיה היא הפתרון ובשנה לאחר מכן מזמינה מספר חברים אליה הביתה לציין את יום הזיכרון בדרך אחרת. אל הסלון מגיעה שורדת השואה, חנה גפרית. הערב מתחיל, הם שומעים את הסיפור של חנה, משהו מוציא גיטרה ושר, אחר כך מתפתחת שיחה על איך יראה יום השואה בעוד 50 שנה. הם מבינים שקרה פה ערב משמעותי במיוחד. כך נוצר הסלון הראשון, מתוך הצורך הפרטי של עדי להכניס משמעות ומהות ליום הזה.

3. דגשים עיקריים:

- זיכרון השואה הוא לא רק שמיעת עדויות, אלא חיבור משמעותי ולמידה לטובת ההווה והעתיד.
- בפרויקט יש הזדמנות להפיק אירוע משמעותי לכל הכיתה או הקהילה.

חלק 4: חלוקה לצוותים (10 דקות)

1. הסבר על חלוקת הצוותים:

- צוות סלון: עיצוב ותכנון המפגש בפן הלוגיסטי.
- צוות עבר: אחריות על החלק של הסיפור האישי.
- צוות הווה: אחריות על החלק האמנותי - קטע מוזיקלי.
- צוות עתיד: אחריות על החלק של השיח.

2. התארגנות ראשונית:

- התלמידים בוחרים צוות בהתאם להעדפותיהם.
- בכל צוות מתחילים לחשוב על רעיונות ראשוניים.

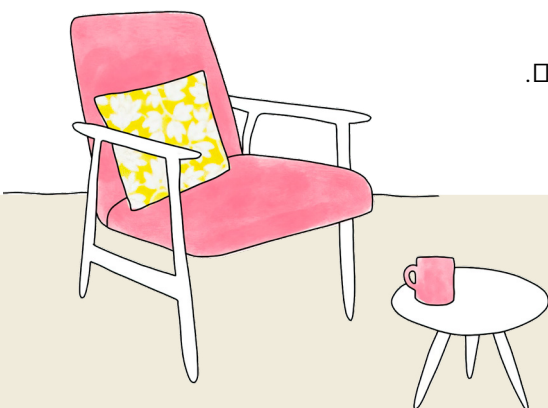
חלק 5: סיכום ושאלות

1. סיכום:

- חוזרים על החשיבות בזיכרון השואה ועל ההזדמנות להפוך את הזיכרון לחוויה משמעותית ורלוונטית.
- מזכירים את תפקיד כל תלמיד בפרויקט.

2. שאלות וסיכום:

- מזמינים את התלמידים לשאול שאלות ולשתף רעיונות נוספים.
- קובעים את השלב הבא לפרויקט (לדוגמה: פגישת צוותים).

תפקיד הצוות:

צוות סלון אחראי על יצירת מרחב נעים, אינטימי ומזמין המאפשר את קיומו של שיח משמעותי. המרחב הפיזי שבו מתקיים המפגש משפיע רבות על האווירה ועל תחושת הנוחות של המשתתפים. תפקיד הצוות הוא לדאוג להכנה הפיזית של המפגש, לארגון הלוגיסטי, וליצירת תחושה ביתית ותומכת לכל משתתפי הסלון.

משימות מרכזיות:

1. הכנת המפגש:

- לבחור מקום מתאים למפגש (בית פרטי, כיתה מעוצבת, או מרחב ציבורי נגיש).
- להכין הזמנה ולשלוח למשתתפים.
- לוודא הגעה של המשתתפים.
- לעצב את המרחב בצורה שתעודד תחושת אינטימיות ושיתוף. ניתן לסדר את הישיבה במעגל, להוסיף כריות, שטיחים או תאורה רכה.
- לדאוג לציוד טכני כמו רמקול להשמעת מוזיקה או מקרן במקרה הצורך.
- אחריות על כיבוד לאירוע: ניתן לבחור בין קניית כיבוד על ידי הצוות לבין חלוקה בין התלמידים/ המשתתפים להבאת כיבוד קל.
- במידה ויש נותן עדות, לדאוג לשי צנוע ותעודת הוקרה עבורו.
- לדאוג לשי צנוע עבור המארח של הסלון, במידה והמפגש מתקיים בבית פרטי.

2. במפגש עצמו:

- לקבל את פני המשתתפים, לוודא שכל אחד מרגיש נוח ומתקבל בברכה.
- לעזור בארגון הסדר במרחב, לוודא שהכיבוד מסודר ונגיש לכולם.
- לדאוג שכל הציוד הנדרש (כגון תאורה, מוזיקה) מוכן ומתפקד.

רעיונות וטיפים לצוות:

יצירת אווירה ביתית:

- להביא פריטים אישיים כמו נרות, עציצים קטנים או תמונות המעניקות תחושה נעימה.
- להשתמש בריהוט נייד (כמו כריות ופופים) כדי לשבור את התחושה הפורמלית של כיתה או אולם גדול, לשבת במעגל.

כמות משתתפים:

- לשמור על כמות משתתפים קטנה יחסית, כדי לאפשר שיח אישי ומשמעותי.
- לשים לב שהמקום מתאים לכמות המשתתפים, כך שכולם יוכלו לשבת יחד בנוחות.

כיבוד:

- לדאוג לרשימת כיבוד מגוונת (חטיפים, עוגות, שתייה חמה וקרה) שתתאים לכל המשתתפים.
- להכין טופס חלוקה בין התלמידים ולהקצות לכל אחד להביא פריט מסוים.

עיצוב שולחן מרכזי:

- ניתן לעצב שולחן קטן ומרכזי עם כיבוד, נרות או חפצים סמליים הקשורים לזיכרון השואה, כגון תמונות, ספרים או פריטים המוזכרים בעדות.

שי צנוע למארח או לנותן העדות:

- ❑ מכתבי תודה אישיים מהתלמידים.
- ❑ זר פרחים/עציץ קטן.
- ❑ מתנה סמלית כגון ספר או יצירה מעשה ידיהם של התלמידים.

בדיקת מקום לפני האירוע:

- ❑ להגיע למקום האירוע לפחות שעה לפני כדי לבדוק את סידור המרחב, לוודא שהכל מסודר ונוח, ושאינן תקלות טכניות.

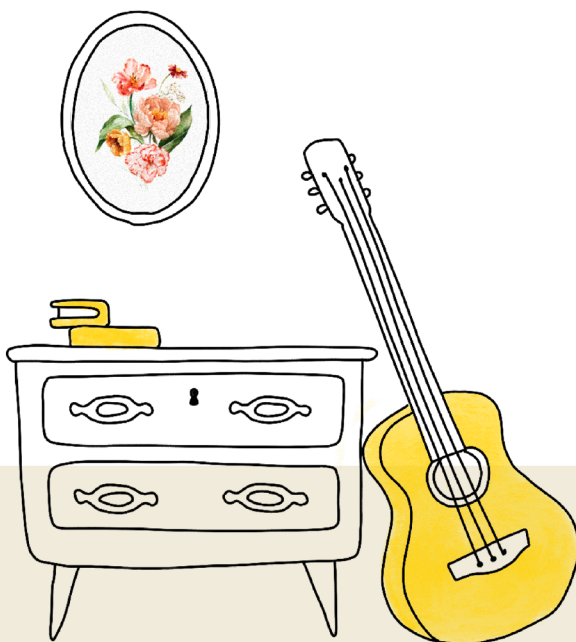
צ'קליסט מסכם:

לפני המפגש:

- ❑ בחירת מקום מתאים למפגש.
- ❑ הכנת הזמנה ושליחה
- ❑ מעקב אחר משתתפים.
- ❑ עיצוב המרחב ליצירת תחושת אינטימיות (מעגל ישיבה, תאורה רכה, כריות ושולחן מרכזי).
- ❑ הכנת רשימת כיבוד וחלוקה בין המשתתפים או רכישת כיבוד.
- ❑ הבאת ציוד טכני (רמקול, פלייליסט מוכן, מקרן במידת הצורך).
- ❑ במידה ויש נותן עדות, הכנת שי צנוע ותעודת הוקרה.
- ❑ הכנת שי צנוע למארח במקרה שהמפגש מתקיים בבית פרטי.
- ❑ בדיקת המקום לפחות שעה לפני האירוע (כולל סידור הכיבוד, בדיקת ציוד טכני, סידור ישיבה).

בזמן המפגש:

- ❑ קבלת פני המשתתפים בצורה נעימה ומסבירת פנים.
- ❑ ווידוא שהכיבוד והציוד נגישים ומתפקדים לאורך כל המפגש.
- ❑ סיוע בארגון וסידור המרחב במידת הצורך.

צוות עבר - עדות היסטורית

תפקיד הצוות:

צוות עבר אחראי על הבאת סיפור אישי, המהווה את החלק הראשון של המפגש, ומסייע בהבנת אירועי השואה דרך סיפור אישי. הסיפור הוא כלי לחיבור רגשי ולהבנת עומק, ותפקיד הצוות הוא להבטיח שעדות זו תוצג בצורה משמעותית ומרגשת.

משימות מרכזיות:

ניתן לבחור באחת מהאופציות הבאות:

1. מציאת נותן עדות:

יצירת חיבור עם הקהילה המקומית למציאת איש עדות. ניתן לפנות למורים, הורים או חברי קהילה הקרובים לתלמידים.

שיתוף התלמידים בתהליך החיפוש: התלמידים יכולים לפנות לשורדי שואה או דור שני במטרה לשמוע את סיפורם וליצור קשרים קהילתיים משמעותיים (דיוור מוגן/בתי אבות, קבוצות גמלאים...).

תיאום עם נותן העדות לגבי פרטי המפגש: מועד, מקום, משך הזמן ונושאים מרכזיים.

2. שימוש בעדות מוקלטת:

במידה ולא ניתן להביא איש עדות, ניתן לבחור עדות מוקלטת מתוך אתר זיכרון בסלון. לדאוג לתפעול טכני של ההקרנה או ההשמעה במהלך המפגש.

3. תלמידים מספרים:

תלמיד המעוניין לספר סיפור משפחתי או לחקור סיפור ולספר אותו בסלון יכול לעשות גם לעשות זאת. באתר זיכרון בסלון - מרכז מידע יש מערכים, כלים וטיפים... חשוב ללוות את התלמידים במהלך ההכנה, לסייע בעריכה ובהצגה.

טיפים להתנהלות מול איש עדות

1. שיחת היכרות עם נותן העדות: מומלץ לקיים מפגש פנים אל פנים עם נותן העדות, על מנת להעניק לו ביטחון לקראת הערב של יום השואה. במידה ואין אפשרות להיפגש פיזית, ניתן לקיים פגישת זום מקדימה או שיחת טלפונית.

2. היכרות עם סיפורו: חשוב להכיר את נקודות המפתח בסיפורו של נותן העדות ולבקש את רשותו לסייע לו במקרה ויבחר לשכוח פרטים. מומלץ להתמקד בסיפור אחד או חוויה אחת מתוך תקופות משמעותיות בחייו (ילדות, מלחמה, אחרי המלחמה, כיום). יש להימנע מהעמסה על נותן העדות, במיוחד לא להטיל עליו חובה לספר פרטים מסוימים. יש לשתף אותו בקהל שאותו יפגוש - גיל הקהל, דגשים חשובים.

3. משך העדות: יש להודיע לנותן העדות שהעדות תמשך כ-45 דקות (בזום - 30 דקות), כדי שיערך בהתאם. במקרה של שורדי שואה, יש להודיע בעדינות כי אחרי העדות, מישהו יחזיר אותם לביתם, ולהסביר שזהו ערב מעייף רגשית ופיזית וחשוב לנו לא להעמיס עליהם יותר מדי.

4. הודעה לפני סיום העדות: על מנת להקל על נותן העדות, יש להודיע לו 10 דקות לפני סיום העדות. יש לברר איתו כיצד הוא מעדיף שנסמן את הזמן שנותר - האם באמצעות קריאה בקול רם או סימן כלשהו.

5. תיאום איסוף: יש לתאם איסוף באופן אישי או באמצעות קרוב משפחה/חבר. במקרה של דור שני, יש להציע את האופציה ואם הם אינם מעוניינים, אין צורך ללחוץ. במקרה של שורדי שואה, יש להתקשר ערב לפני ובשעות הצהריים של ערב יום השואה עצמו כדי לתזכר את המפגש ולציין את השעה המדויקת לאיסוף. כמו כן, יש לבדוק אם יהיה מישהו עם נותן העדות אחרי העדות, ובמקרה הצורך לחשוב יחד על מישהו שילווה אותו. מומלץ להציע לנותן העדות להגיע עם מלווה (במיוחד במקרה של שורדי שואה).

6. הענקת תעודת הוקרה: בסיום העדות, יש להעניק לנותן העדות תעודת הוקרה. ניתן להוסיף גם שי אישי (באחריות צוות סלון).

7. שיחה לאחר העדות: ביום שאחרי העדות, מומלץ להתקשר ולשאול איך היה להם ולשמור על קשר.

צ'קליסט מסכם:

בחירת סוג העדות: איש עדות, עדות מוקלטת או סיפור משפחתי של תלמידים.

במקרה של איש עדות:

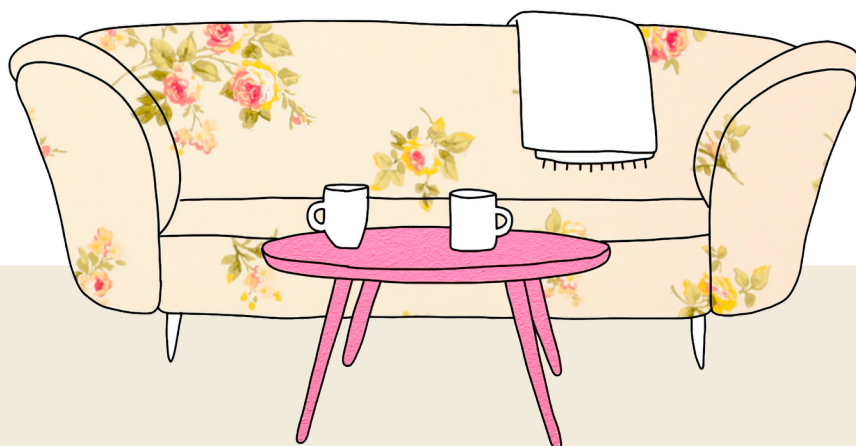
- יצירת קשר ותיאום כל הפרטים הטכניים והלוגיסטיים.
- הכנת שאלות מנחות לדין במפגש.
- הכנת שי ותעודת הוקרה עבור נותן העדות.

במקרה של עדות מוקלטת:

- בחירת קטע מתאים והכנת ציוד להקרנה.
- ווידוא איכות ההקלטה והתאמתה לאירוע.

במקרה של סיפור משפחתי:

- ליווי התלמידים בהכנת הסיפורים וביצירת תוכן מעניין ומרגש.

צוות הווה - זמן לשתף

תפקיד הצוות:

צוות הווה אחראי על הכאן ועכשיו, רגע לקחת נשימה אחרי ששמענו את הסיפור, להכיל, להירגע ולהיות יחד. החלק האומנתי יסייע בעיבוד החלק של הסיפור בצורה משמעותית ומרגשת. המוזיקה, כמרכיב מרכזי, יכולה להיות גשר רגשי המחבר את הדור הצעיר למסרים חשובים, תוך שמירה על אופי עכשווי שמדבר בשפתם.

משימות מרכזיות:

1. בחירת שירים שיתאימו למפגש

- בחירת שירים שיתאימו לאווירה האינטימית של הסלון.
- מומלץ להכין שניים שלושה שירים - פתיחה, אמצע וסוף.
- חשבו על המסר ועל התחושה שתרצו שהשירים יעבירו לקהל הסלון - כאב, תקווה...

2. מתנדבים שישירו וינגנו

- תלמידים שיודעים לנגן ולשיר שיתאמנו יחד לקראת המפגש.

לדאוג לציוד מתאים לחלק זה

- תלמידים שיכולים לעזור מבחינה טכנית.
- לוודא שיש את כל הציוד שצריך - כלי נגינה, הגברה, אקורדים וכו'.

רעיונות וטיפים לצוות:

1. שימוש בשירים מפסקול שלישי של זיכרון בסלון

"פסקול שלישי" - אלבום מקורי הכולל שירים אישיים ואינטימיים שפורטים על מיתרי הרגש ומבקשים לחבר גם את בני הדורות הבאים, שלא יזכו לשמוע את העדויות בגוף ראשון, אל הסיפורים האישיים, הזיכרון הקולקטיבי והעתיד המשותף. ניתן למצוא את השירים באתר זיכרון בסלון. כלל השירים נמצאים בכל הפלטפורמות.

2. התייעצו עם הצוותים

יכול להיות שיהיה שיר שיתאים לשיר אותו אחרי החלק הראשון של העדות. במידה ויש נותן עדות - אולי יש שיר שירצה שישמעו.

3. השתתפות של הורים

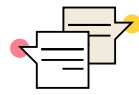
הזדמנות לחבר גם את ההורים לפרויקט במידה ויש הורים שמנגנים או שרים ויכולים גם לקחת חלק בערב.

4. שירה משותפת

ניתן להכין שירונים לחלק לאורחים או להקרין את המילים במצגת כדי שכולם יוכלו לחוות, לשיר ולהיות יחד.

צ'קליסט מסכם:

- בחירת שירים
- בחירת זמרים ונגנים.
- קביעת מועדים לחזרות
- הכנת שירונים/מצגת
- לדאוג לציוד

צוות עתיד - שיח פתוח

תפקיד הצוות:

צוות "עתיד" אחראי על ההנחייה של הערב והובלת החלק האחרון של המפגש, שבו מתקיים שיח פתוח ומשמעותי על לקחי העבר והשפעתם על ההווה והעתיד. תפקיד הצוות הוא לייצר מרחב בטוח ומכיל שבו כל משתתף יכול להביע את מחשבותיו, רגשותיו ודעותיו. הדיון מעודד חשיבה מעמיקה ושיח ערכי, ומאפשר למשתתפים לקחת חלק פעיל בעיצוב זיכרון קולקטיבי, תוך התבוננות בנושאים רלוונטיים לתקופתנו ולחברה הישראלית.

תפקידים מרכזיים

1. פתיחת המפגש

- להסביר את מטרת הערב, ניתן להקריא קטע פתיחה מעורר השראה.
- לשתף מדוע בחרתם לקיים "זיכרון בסלון".
- להציג בקצרה את מבנה המפגש: עדות, חלק אמנותי, שיח פתוח.
- ניתן לשלב קטע קריאה או שיר קצר המתאים לפתיחה.

2. הנחיית הערב

- להוביל את המעברים בין חלקי המפגש בנועם וברגישות, תוך חיבור בין העדות, החלק האמנותי והשיח הפתוח.
- להזמין את המשתתפים להיות נוכחים, להתחבר ולקחת חלק.

3. הובלת השיח

- להוביל דיון פתוח שמזמין את המשתתפים לחשוב, לשתף ולהביע רגשות ומחשבות.
- לשלב שאלות מנחות המאפשרות חיבור אישי וקבוצתי לתכני הערב.
- לשמור על אווירה נעימה ומכילה, תוך ניהול זמנים וניהול שיח מכבד.

4. סיכום וסיום

- לסכם את הערב בתובנות מרכזיות שעלו במהלך השיח, בשאלה לצאת איתה הביתה.
- לשתף קטע סיום מעורר השראה – תפילה, שיר או מסר לדרך.
- להזמין את המשתתפים לקחת איתם את הלקחים ולשתף בקהילה שלהם.

רעיונות וטיפים לצוות:

1. קטעים אישיים ואמנותיים

- בקשו מתלמידים או משתתפים אם יש להם קטע אישי, שיר, סיפור או יצירה שהם ירצו לשתף במהלך הערב ותוכלו לשלב אותו.
- חפשו קטעים נוספים להשראה באתר "זיכרון בסלון" שמתאימים לערב.
- הדגישו את האפשרות לשלב יצירה אישית שתוסיף לאווירה האינטימית והמשמעותית של המפגש.

2. נושא לדיון

- בחרו נושא לדיון שקרוב לליבכם ומעורר עניין. הנושא יכול להיות קשור ישירות לעדות שנשמעה או לעסוק בשאלות רחבות יותר על זיכרון, מוסר, חברה וזהות.
- היעזרו ברשימת הנושאים המוצעים באתר "זיכרון בסלון" כדי לבחור נושא המתאים למשתתפי הערב.

3. מתודות לשיח

- אפשר להכין שאלות פתוחות על פתקיות ולהניח אותן על הרצפה או להקרין אותן – כל משתתף יבחר שאלה שמעניינת אותו.
- הציעו למשתתפים לכתוב בעצמם שאלות בנוגע לנושא השיחה או לנושאים שחשובים להם, ואז בחרו יחד את השאלות המרכזיות לדיון.
- ניתן לחלק לקבוצות קטנות כדי שלכולם יהיה מקום לדבר ולהרגיש בנוח.

צ'קליסט מסכם לצוות עתיד

- להכין את מהלך הערב בצורה מסודרת וכתובה.
- לבחור שאלות מנחות לדיון וקטע קריאה מעורר מחשבה.
- לבחור טקסט לפתיחה.
- במידה ויש מתודה לשיחה - להכין אותה.
- לבחור את הנושא בו תתמקדו בשיחה.
- לוודא את התיאום עם שאר צוותי המפגש.

מערך סיכום סלון

*השיעור יתקיים בזמן בית הספר אחרי שהפרויקט יסתיים

מטרות השיעור:

1. לעבד את החוויות האישיות מהפרויקט ומהערב עצמו.
2. לשתף במחשבות ובתובנות לגבי הערב והשפעתו.
3. להעריך את התרומה האישית והקבוצתית לערב.

מהלך השיעור:

1. פתיחה – מסגרת למפגש (5 דקות)

- פתיחה: לברך את התלמידים על השתתפותם בפרויקט ולהדגיש את החשיבות של השיעור כסיכום וכעיבוד.
- הצגת מטרות השיעור: לעבד את החוויה, לשתף תחושות ולבחון מה למדנו מהפרויקט ברמה האישית והקבוצתית.
- הנחיות לעבודה: נסביר שהתהליך בנוי ממעגלי שיתוף – אישי, בזוגות, בקבוצות קטנות ובמעגל גדול, כדי להעניק מקום לכולם לשתף ולהקשיב.

2. רפלקציה אישית – דף רפלקציה (10 דקות)

- חלוקת דף רפלקציה אישי:
- דף זה יכול לשאלות מובנות שיסייעו לתלמידים לעבד את תחושותיהם ואת החוויה שעברו. התלמידים יתבקשו למלא את הדף בשקט, תוך התמקדות בחוויותיהם האישיות.

3. שיתוף בזוגות ובקבוצות קטנות (20 דקות)

שלב א': שיתוף בזוגות (10 דקות)

- התלמידים יתחלקו לזוגות ויחליפו ביניהם מחשבות על תשובותיהם. שאלות מנחות לשיתוף:
- מה היה הרגע המשמעותי ביותר עבורך?
- איך הרגשת בתפקיד שלך?
- האם הערב השפיע עליך באופן אישי?

שלב ב': שיתוף בקבוצות קטנות (10 דקות)

- הזוגות יתאחדו לקבוצות של 4-5 תלמידים וידונו יחד בתובנות העיקריות שעלו. המורה ינחה את הקבוצות להעלות נקודות על:
- חוויות משותפות או דומות שצצו במהלך השיח.
- תובנות משותפות על החשיבות של הפרויקט.

4. סיכום במליאה (15 דקות)

- סבב שיתוף מסכם: כל תלמיד יתבקש לשכתף במשפט אחד או שניים את התובנה המרכזית שלו מהערב.
- המורה יכול לשאול שאלות מנחות, כמו:
  - מה תיקחו איתכם מהפרויקט הזה?
  - מהי ההמלצה שלכם למי שינהל את הפרויקט בשנה הבאה?
- סיכום המורה:
  - הבעת הערכה לתלמידים על השתתפותם ותרומתם.
  - הדגשת החשיבות של המשך העברת זיכרון השואה, גם בעתיד.
  - עידוד לשימוש בתובנות שנלמדו להמשך חייהם האישיים והקהילתיים.

5. קטע סיום (5 דקות)

- קריאה משותפת של מנשר ניצולי השואה

"אנחנו דור ניצולי השואה הולכים ומתמעטים. בעוד שנים לא רבות לא יהיה עוד על כדור הארץ אדם שיוכל להעיד: "אני זוכר את מה שאירע בשואה". יוותרו רק ספרי זיכרונות ומחקר, תמונות וסרטים, ועדויות ניצולים. או אז יהפוך זיכרון השואה מגורל כפוי, החתום בבשרנו ובנשמתנו, לייעוד היסטורי שעל האנושות ועל הדורות הבאים לשאת באחריות לצקת בו תוכן ומהות..."

"... במסורת היהודית הזיכרון הוא ערך מכונן. ואולם, אין הזיכרון מבודד כערך עצמאי אלא נסמך לחובה המוסרית. היום, כשאנו, ניצולי השואה שהזיכרון צרוב בבשרנו, באים להעביר את לפיד שליחות הזכירה לדורות הבאים, אנו מעבירים עמו גם את המסר היהודי שהזיכרון צריך להוליד למעשה ולמחויבות מוסרית. הוא צריך להיות הבסיס לפעולה ומקור הכח ליצירת עולם טוב יותר."

חומרים נדרשים:

- דפי רפלקציה אישיים.
- עט/עיפרון לכל תלמיד.
- קטע קריאה לסיום.

דף רפלקציה 😊

סאלה סאיתה אני יוצאת מהצורה

משהו סאמדתני צא וצמחי בתהליך

משהו סאני אוקח/ת מהקבוצה

תובנה שיס אי

מה חשוב אי לקחת האלה
